

# Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 52.

V Ljubljani, v ponedeljek 24. decembra 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četr leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravištvo sta v Ljubljani, Gradišče štev. 15. Uradne ure od ure 3—6 pop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

## Vabilo na naročbo.

Naš list je silno potreben — tako nam pišejo iz dežele in iz mest — tako nam poročajo vodje obmejnih Slovencev, kajti zadnji čas je poučil slovensko občinstvo, kam meri ona klika, ki je najdalje zašla od slovenskega programa. Da se ta omeji, je treba skupnega vstrajnega navora vseh moči, ki se zanimajo nesebično za blagor slovenskega naroda.

„Slovenski List“ je in bo zastopal neodvisno, brez ozira na zgoraj, na desno ali na levo, kakor je storil do zdaj, interese naroda v političnem in gospodarskem oziru. Šel bo v boj neustrašeno, ako bodo zahtevale narodne koristi.

„Slovenski List“ bode branil vero naših očetov, kjer in kadar bo javno napadena, to pa z jekleno vstrajnostjo.

„Slovenski List“ bode obdelaval s posebno vnamo socijalna in gospodarska vprašanja, in objavljaj po strokovnjakih ugotovljena mnenja in kritike.

„Slovenski List“ bo pobijal dosledno vse krive preroke in lahkomišljene sanjarje, ki so ustali v zadnjem času križem naše domovine.

Odločnost in strogost naj odlikujeta tudi za naprej naš list kot neodvisno krščansko-socijalno glasilo.

Napredek in razvoj lista je pa odvisen od vstrajnih naročnikov. — Na delo tedaj prijatelji! — Kdorkoli nam pridobi novega naročnika pomaga povečati list in s tem pomaga sebi in stvari.

Konzorcij „Slovenskega Lista“.

## Božič.

Slava Bogu v višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje! V duhu čujemo to angeljsko petje, ko praznujemo rojstvo našega Izveličarja. Jedna beseda je osobito, ki daje značaj temu najlepšemu prazniku: Mir! Mir je prinesel Izveličar srcem onih, ki so dobre volje — mir, po kojem hrepeni od nekaj vsako dobro, da, vsako le količkaj še nepokvarjeno človeško srce. Usoda človeka je, da si mora ta blagor šele priboriti, zaslužiti s težkim bojem. Blagor mu, ki je te boje zmagonosno prestal — čim hujši je bil boj, tem sladkeji je užitek največjega blaga človeškega srca! — — —

Slovensko ljudstvo na Kranjskem praznuje svoj božič v znamenju miru. Kako kruto si je moralo ta mir priboriti! Volilna borba, ki je v svoji strastnosti in razdivjanosti brez zgloda mej nami, je končana. Zmagonosno gleda ljudstvo na bojno torišče. Priborilo si je mir v kruti vojni — ta mir sedaj uživa in veselim srcem obhaja rojstvo Izveličarja, v kojega znamenju je borbo izvajalo. Radostno odmeva po celi naši lepi deželi prijazno voščilo: Vesele praznike! — — —

Dvakrat so volilci korakali na volišče — še jedenkrat bode treba! Meščanstvo ima še govoriti. Kako bode govorilo? To je zagonetka, katero rešujejo danes politični krogi. Kako bode govorila mesta in trgi? Ali se bode njihov glas harmonično zlagal z onim ogromne večine ljudstva — ali pa bode čuli disonanco, oznanjujočo nasprotstvo, razkol mej meščanstvom in ogromno večino naroda? Nihče ne more danes na to vprašanje zanesljivo odgovoriti. Toda obupati bi morali na zdravem razumu meščanstva, če bi nas ne navdajalo upanje, da se bode meščanstvo zavedalo svojega poklica in postavilo na stran ljudstva. Kaj je naš

meščan? Trgovec, obrtnik, kmetijski posestnik. Poslednji ima ene in iste interese, kakor njegov stanovski drug, ki biva izven pomerija. In trgovec, obrtnik? Sè slepoto bi moral vsak izmej njih udarjen biti, ki bi ne sprevidel, da so večinoma kmetijski odjemalci pogoj njegovega blagostanja. Kedo ima toraj škodo od razpore mej kmetom in meščanom? V prvi vrsti meščan. In kedo dobiček od sloge in sporazumljenja teh dveh stanov? Oba! Toda pustimo suhe račune o zgubi in dobičku. Upoštevajmo le velikanski moralni dobiček, katerega bode imelo celokupno ljudstvo, katerega bode imela vsa naša javnost, cela naša dežela z vsemi svojimi mnogovrstnimi in nujnimi interesi — ako poda 3. dan novega stoletja krasno sliko sloge meščanstva in kmetovalstva, sliko imponujoče složnosti vseh slojev naroda.

Kako veselo bode potem lahko gledali v prihodnost! Kakor težke sanje se nam bode dozdevala zadnja doba našega javnega življenja, ko je s ponosno dvignjeno glavo korakala mej nami — moralna propalost, poštenost pa se je čestokrat sramežljivo skrivala pred nezaslišanim terorizmom sodnijsko spoznanih tatov! — — —

Meščanstvo! Dne 12. in 18. grudna ti je ljudstvo pokazalo, kako neopravičen je strah pred neko papirnato velesilo. Namišljena velesila premagana je po resnični živi velesili zdravega, čilega naroda. Ne žalosti se tega meščanstvo, če tudi si 12. grudna tu pa tam še korakalo pod praporom premagane sile. Raduj se in obhajaj vesele praznike — ker zmaga ljudstva, zmaga zdrave ljudske duše, ni nikomur v škodo, temuč vsakemu v korist, če tudi je hipoma ne spozna. In pomisli: odvzeta je mora od našega javnega življenja, mora ki nas je tlačila v obliki papirnatega terorizma. Ljudstvo je ta terorizem osmešilo za večne

## Slovenski kmet in liberalen „gospod“.

(Povest iz zadnjih dni)

Oni dan po volitvah je bilo. Gorenjski vlak je drdral po navadi proti beli Ljubljani in veselo žvižgal, kakor bi hotel pozdravljati vrle gorenjske može, ki so stali v boju za vero, dom, in cesarja trdno in neomahljivo, kakor njihove visoke skalne gore. Lepo jutro je bilo; videlo se je, kakor bi se celo mrtva narava veselila veličastne zmage katoliških Gorenjcev.

V vozu tretjega razreda je sameval lepo oblečen gospod, star kakih štirideset let. Nanj je ostala brez vpliva krasota lepega zimskega jutra. Černo se je držal in jezno meril z očmi železnični voz. Videlo se mu je, da je razburjen. V tej razburjenosti se mu je zgodilo, da je od časa do časa začel glasno misliti: „Prokleti farji! Toliko smo se trudili, toliko denarja izmetali, toliko se lagali, pa vse zastonj, vse zastonj . . . O ti prokleti kmetavs zarobljeni! Nisi vreden, da te zemlja nosi. Mi smo te hoteli osrečiti, hoteli smo, da ti sije solnce omike, prostosti, ti pa siliš nazaj v farško meglo, ki je taka, kakor naša ljubljanska, da je nikdar ne morejo predreti solnčni žarki . . . Vse izgubljeno! Drugodi gotovo tudi. O ti prokleti farji . . .“

Vlak se vstavi na postaji v Kranju in v voz stopi gorenjski kmet, mož stare korenine in poštenega srca — Israelita, in quo non est dolus. Vstopivši gospoda po lepi gorenjski navadi prijazno pozdravi. „Morda je pa ta-le eden naših“, si misli meščan; saj nekaj jih je še, ki ne marajo za farje.“

„Bog daj dobro jutro, oče. Odkod pa Vi?“  
„Tam-le pod gorami sem doma, pa moram po nekem opravku v Ljubljano.“

„Kaj pa volitve? Koga ste volili pri Vas?“  
„Volitve so pa pri nas prav dobro izpadle. Par glasov je menda dobil tisti liberallec iz Ljubljane, drugi smo pa vsi glasovali za našega Pogačnika. Prav vesel sem, da so se naši može tako dobro držali.“

„Ali Vas ni sram, da hodite za farji in jim ližete pete“, tako se zadere sedaj „olikani“ gospod. „Farški hlapci ste vsi, farški podrepaniki, otroci ste, ki imate strah pred farji . . .“

„Počasi, počasi, gospod! Le nikari tako hudi ne bodite. Saj se lahko z lepa pomeniva. Mi kmetje nismo hlapci naših duhovnikov, pa tudi otroci nismo. Duhovnike spoštujemo kot božje namestnike in smo jim pokorni v vseh verskih rečeh. V posvetnih rečeh nam pa duhovniki niso še nikdar nič ukazovali. Pač pa so nam dajali duhovniki od nekaj tudi v posvet-

nih rečeh dobre svete in navodila, kako bi bilo mogoče zboljšati naše gospodarsko stanje. Mi radi poslušamo te njihove svete in se po njih ravnamo. Ravno s tem pa pokažemo, da nismo otroci, ampak može, ker otroci ne marajo dobrega sveta, može so pa zanj hvaležni. Tudi vemo, da nam naši duhovniki le dobro hočejo . . .“

„Ha, ha! Duhovniki Vam dobro hočejo! Kaka zaslepljenost! Ali ne veste, da duhovniki delajo za svojo malho?“

„Mislim, da je zaslepljenost na Vaši strani, gospod. Pa ne zamerite, da sem tako rekel. Skušnja kaže, da ravno tisti duhovniki, ki žive po vašem liberalnem receptu, skrbe za svoj žep. Tisti duhovniki pa, ki se trudijo za nas kmete, delavce in obrtnike, le praznijo svoje žepe. Jaz poznam več dobrih duhovnikov, ki so že veliko za kmeta storili, sami so pa ostali revni, ker njihova skrb za nas jim napravlja le stroške.“

„Kaj pa bira? Ali ne delajo za svojo malho, ko hodijo od hiše do hiše in iz Vaših žitnic polnijo svoje vreče?“

„Menda Vi, gospod, ne živite od samega zraka, in tudi duhovnik ne more. Mi jim radi damo tisto malo bire. Zaradi tega, ker mi damo duhovnikom, še nihče ni prišel na beraško palico.“

čase. Svobodno diha ljudstvo — svobodno dihaj tudi ti, meščanstvo, in veseli se z ljudstvom! Ko pa korakaš, posluhuješ se v ustavi zajamčene ti pravice, tudi ti na volišče, da izvoliš svoje lastne zastopnike — pridruži se sè svojim glasom ljudstvu, sredi kojega živiš. Potem šele bode preporod našega javnega življenja popoln — in to bode tvoje delo, zavedni meščan. Pokazal bodeš, da razumevaš znamenja časa — da v resnici napreduješ. — — —

Bog daj, da bi, ko se nagnje tretji dan novega stoletja, zamogli reči: Za nami leži najžalostnejša doba našega javnega življenja — pred nami pa vesela solnčna prihodnost v znamenju bratske sloge, duševnega in gmotnega napredovanja, doba — miru!

Kako radostno bodedo iz dna naših src potem vzkliknili vsi:

Slava Bogu v višavah!

## Kandidati za mestno kurijo na Kranjskem.

Sobotni „Slovenec“ objavlja sledeči oklic osrednjega odbora katoliško-narodne stranke:

### Gospodom volilcem mest in trgov na Kranjskem!

Naši kandidati za mesta in trge, ki volijo dne 3. januarja 1901, so:

1. Za deželno stolno mesto Ljubljana: gospod

**Ivan Sušnik,**  
kanonik v Ljubljani.

2. Za dolenska mesta in trge: Novo Mesto, Višnja Gora, Krško, Kostanjevica, Črno melj, Metlika, Kočevje in Ribnica: gospod:

**J. U. Dr. Sebastian Elbert,**  
prošt v Novem Mestu.

3. Za gorenjska in notranjska mesta in trge: Postojna, Idrija, Vrhnika, Lož, Radoljica, Tržič, Kamnik, Kranj in Škofja Loka stranka po resnem vsestranskem preudarku ne postavi nikakega svojega kandidata, temveč priporoča svojim somišljenikom, da vse svoje glasove oddajo kandidatu neodvisnih volilcev, ki je gospod

**Josip Šuman,**

c. kr. dvorni svetnik v Ljubljani.

Zavedni volilci mest in trgov! Za Vaš lastni blagor se gre, kojemu služite, ako dne 3. januarja volite take može v državni zbor, s katerimi bode drugim poslancem naše dežele mogoče, složno sodelovati. Nujne in pereče potrebe ima vsako Vaših mest in trgov, toda Vaše najvažnejše zahteve so nedosegljive, ako za nje ne zastavi ves svoj vpliv

močna stranka v državnem zboru. Močni pa zamoremo biti le po slogi vseh naših poslancev.

Sloga bodi torej geslo, po kojem naj se izvršijo volitve dne 3. januarja. V to pomaži Bog!

V Ljubljani, dne 22. grudna 1900.

### Osrednji volilni odbor katoliško-narodne stranke.

Ta oklic spremlja zajedno „Slovenec“ se sledečim komentarom:

„Na prvem mestu objavljamo oklic osrednjega volilnega odbora katoliško-narodne stranke s kandidati za državnozbornsko volitev 3. januarja 1. 1901. Osrednji volilni odbor priporoča le dva strankina kandidata: za Ljubljano in za dolenska mesta in trge.

Za Ljubljano priporoča odbor g. kanonika Ivana Sušnika. Misel, ki je rodila to kandidaturu, moramo imenovati izredno srečno. Ni ga kmalu moža, ki bi v vseh krogih našega stolnega mesta užival tako veliko, splošno spoštovanje, kakor g. kanonik Sušnik. Njegov kristalnato čisti značaj, njegovo bogato znanje ter njegova osebna ljubeznjivost in vsestranska koncilijantnost — to so lastnosti, ki so mu pridobile spoštovanje in srca someščanov. Nepozabljena je pa tudi njegova neumorna požrtovalnost za blagor meščanstva pri pomožni akciji povodom potresne katastrofe. In ravno sedaj bode od delavnosti, upljivosti, modrosti in požrtovalnosti ljubljanskega državnega poslanca odvisno, se li odvrne preteča nevarnost, da gospodarski nasledki potresa naravnost ne uničijo veliko število hišnih posestnikov in obrtnikov.

V katere boljše roke zamore ljubljansko meščanstvo položiti to zadevo, nego v one gosp. kanonika Sušnika, požrtovalnega nesebičnega človekoljuba, kojega dejanja kažejo, kako je unet za blagor meščanstva!

V dolenskih mestih in trgih kandiduje osrednji volilni odbor novomeškega prošta gosp. dr. Elberta. Tudi tukaj srečnejša izbira ne bi bila mogoča. Vsak Novomeščan ve, kaj pomeni dr. Elbert za mesto, v kojem zavzema tako odlično mesto. Diči ga visoka izobrazba — saj je poleg bogoslovnih, dokončal tudi pravne študije in postal doktor juris utriusque. Osebnost priljuden in v vsakem oziru koncilijanten, je skrajno zmeren v svojih političnih nazorih. Kar ga posebno diči, je njegova iskrena vnema za blaginjo in napredek Novega Mesta. Znano je, kako je svoj veliki vpliv porabil in zastavil za novomeški vodovod in kako se je v prvi vrsti njemu zahvaliti, da je ta velekoristna naprava za najbližji čas skoro popolnoma osigurana. In tako je bil vedno, v vsakem oziru,

z vso požrtovalnostjo mestni občini na razpolago. Tudi marsikatero drugo dolensko mesto ve povedati o njegovem požrtovalnem sodelovanju. Zares, častitati je dolenskim mestom in trgov, ako pridobijo tako vrlega, uplivnega požrtovalnega poslanca, ki bode vse svoje moči in ves svoj vpliv posvetil velevažnim njihovim težnjam. Voliti jim je tem lažje, ker ima protikandita, ki nima nikakega ugleda in upliva, ni ničesar storil za Dolensko ali za ljudstvo sploh in je znan povsodi, kjerkoli je uradoval, le po svoji skrajni — „nesebičnosti“.

Za gorenjska in notranjska mesta in trge osrednji volilni odbor ne imenuje nobenega strankinega kandidata. Predno se je namreč volilni odbor — ki je bil preobložen z volilnim delom v peti in četrti kuriji — zamogel resno pečati z mestnimi kandidaturami, so se že mnogi vplivni volilci različnega političnega mišljenja trdno odločili, združiti svoje glasove in porabiti svoj vpliv za bivšega deželnošolskega nadzornika, dvornega svetnika Josipa Šumana.

Uzrok te hitre odločitve je bil naraven. Občna nezadovoljnost z dosedanjim poslancem Ferjančičem je bila zadosten uzrok, ozirati se po drugem možu. Tako je nastala močna struja za dvornega svetnika Šumana. Osrednji volilni odbor katoliško-narodne stranke je sklenil, te struji ne nasprotovati in to iz sledečih razlogov. Gospod Šuman, če tudi ni pristaš katoliško-narodne stranke, je vendar mož krščanskega mišljenja in življenja in, kakor malo drugi, izredno sposoben za zvanje državnega poslanca, osobito za mesta in trge. Njegov osebni značaj je zadosten porok, da bode složno sodeloval z drugimi slovenskimi poslanci — odnosno, vsem slovenskim poslancem bode mogoče, z gospod. Šumanom skupaj delovati.

Bogato znanje in vse druge osebne lastnosti tega uglednega moža bodo povzdignile ugled slovenske državnozbornske delegacije — zajedno pa so volilcem jamstvo, da bodejo njihove duševne in gmotne koristi v najboljših rokah. Katoliško-narodna stranka je iz teh vzrokov odstopila od svoje lastne kandidature — in priporoča svojim somišljenikom naj vse svoje moči zastavijo za izvolitev gosp. Šumana.

To je posledica načela, da naša stranka v volilni borbi ne išče nikakih strankarskih koristi, temuč se le prizadeva, da pride prava ljudska volja do veljave in da se izvolijo taki poslanci, ki bodejo najbolje varovali interese volilcev in celokupnosti. — —

Tudi sobotni „Narod“ objavlja kandidate „narodno napredne“ stranke, ki so že itak znani: Za Ljubljano dr. Ivan Tavčar, za gorenjska

„Ali ne veste, da hočejo farji imeti zopet desetino in tlako?“

„Ali nas imate vi liberalni gospodje res za tako neumne, da nas s tlako in desetino strahite? Saj sem Vam že povedal, da nismo otroci. Bavbav je samo za otroke.“

„No, če ne marate nič verjeti, pa pustite. Če ste že tako zaverovani v farje, pa bodite, saj to je vaša škoda. Tega pa vendar ne morete opravičevati, da se duhovniki v politiko vtikajo. V cerkvi naj ostanejo!“

„Zakaj pa ne tudi v politiko? Duhovniki so državljani, kakor Vi in jaz. Če se smete vtikati v politiko Vi, zakaj ne tudi duhovnik?“

„Že. Toda politika omadežuje sveti duhovniški poklic.“

„No, če je politika tako grda reč, jo pa še Vi pri miru pustite. Duhovniki so, kakor pišejo Vaši listi, že itak vsi črni, se torej ne morejo več umazati. Vi liberalci ste pa čisti, kakor sneg, zato pustite „nečisto“ politiko.“

Liberalni gospod ne ve, kaj bi dejal. Jezno pogleda skozi okno, spusti nekaj „kroftnih“ kletvic v jutranji zrak, potem se pa obrne zopet h kmetu. „No, oče, to so Vas vse farji naučili. Če ste tako bedasti, pa verjemite tem lažnjivim črnuhom. Jaz pa jih zaničujem iz dna srca, te hinavce, te prešestnike, te oderuhe, te hudiče,

ki bi radi vse pod se spravili, bi radi celi svet vladali.“

„Slišite, gospod, to je pa že preveč. Jaz ne pustim, da bi se v moji družini tako govorilo o duhovnikih. Vsaka hiša ima svoje stranišče, vsak stan svoje smeti. Tisti pa, ki po teh smeteh brskajo, so drekobrbi in smrdokavre. Tako sem pred kratkem nekje bral, in je prav pisano. Pod se pa duhovniki ne marajo ničesar spraviti, ampak bi radi ves svet spravili le pod vladu Kristusovo. Zato se trudijo, zato bore. In prav zato jih vi liberalci sovražite. Vsi drugi vzroki vašega sovraštva do duhovnikov so izmišljeni. Duhovniki hočejo, da bi povsodi vladal Kristus, kakor so nam škof pisali, hočejo, da bi bilo domače in javno življenje in delovanje vravnano po božjih in cerkvenih zapovedih. To hočejo in nič drugzega, in vas samo to boli in peče. Žalostno, da moram jaz, priprosti kmet, take reči razlagati tako učenemu gospodu.“

„Jaz ne potrebujem nobenih naukov od takega zarobljenega, mračnjaškega kmeta kakor ste Vi. Kmetje ste še vsi v farških verigah in morate tako plesati, kakor Vam farji godejo. Hvala Bogu, da smo že blizu mesta. Na kmetih je še vse tema, v mestu pa nam sveti že solnce zlate slobode in prosvete. Le imejte vi farški sužnjiki svojih šest nazadnjaških poslancev, mesta

so pa naša, in naši poslanci bodo drugačni možje, kakor so vaši. Sam dr. Tavčar je za sto vaših.“

„Čudni ljudje ste vi liberalci. Vedno zabavljate čez duhovski denar, ko vendar dobro veste, da bi brez duhovskega denarja tudi dr. Tavčarja ne bilo. Čudni ljudje ste vi. Nam očitata, da smo otroci, ker poslušamo modre svete svojih duhovnikov, vi pa slepo hodite za dr. Tavčarjem in njegovim generalnim štabom. Tavčarjev Malovrh vas kakor kužke na vrvi vodi okoli. Kaj je bolj častno, poslušati svet modrih duhovnikov, ali biti kužek Malovrhov? Mi verjamemo duhovnikom, ko so nas prepričali z resničnimi dokazi; vi verjamate Malovrhu, ne da bi od njega zahtevali dokazov. Zadostujejo vam laži „Slov. Naroda“. Vsi ste verjeli Malovrhu, da je že cela Kranjska liberalna. Sedaj vam pa številke govore, koliko je bilo resnice na tem.“

„E kaj številke,“ se zadere liberalni meščan, „bodo pa 3. januarja prihodnjega leta številke drugače govorile. Mi meščauje smo in ostanemo odločni liberalci.“

„Vaša glava, vaš svet. Ostanite, kar hočete. Jaz to toliko pravim, da bo za naša kranjska mesta velika nesreča, ako bodo v njih številke drugače govorile, kakor po deželi. Mi imamo sedaj šest poslancev, vi jih boste imeli v najboljšem slučaju tri. Kam bomo prišli, če jih bo

in notranjska mesta dr. Ferjančič, za dolensko skupino pa notar Plantan.

## Šuman ali Ferjančič.

Iz Gorenjskega, 23. grudnia.

Zadnji „Gorenjec“ se je s precejšnjo silo zadržal v dvornega svetnika Šumana in priporočal strmečim bralcem, naj še enkrat volijo Ferjančiča za državnega poslanca! Ne vemo sicer, kdo je zadevni članek „Gorenjca“ pregrešil, ker nam uredniške tajnosti tega lista niso znane, a čuditi se moramo pogumu, s katerim pisec špekulira na — prijenljivost zavednega gorenjskega meščanstva, ker od njega pričakuje, da svoje boljše spoznanje, vso razsodnost in skrb za blagor svojega mesta, žrtvuje volji in želji nekaternikov, ki stoje za „Gorenjcem“ in ki nimajo ni proste sodbe ni proste volje, ker so vsikdar le tistega mnenja, katero se jim narekuje od izvestnega kota v Ljubljani. Poslednje se je ravno v danem slučaju pokazalo eklatantno. Zahrbniki „Gorenjca“ so bili še nedavno vsi kakor eden mož proti Ferjančiču in sami so na vsa usta razlagali vsakomu, ki je hotel slišati, popolno nesposobnost tega gospoda za poslanski poklic. Sklep je bil: „Tega ne volimo več.“ Kar naenkrat dobijo povelje iz Ljubljane, da je Ferjančič dober poslanec, dober za gorenjska mesta in da morajo biti zanj. Na to se je vreme takoj spremenilo — kar preje ni bilo za nič, je naenkrat postalo dobro, čez noč se je Ferjančič — na ljubljansko komando — spremenil v najboljšega poslanca, kar jih majka zemlja nosi.

No, če v Ljubljani mislijo, da imamo mi Gorenjci v obče tako malo samostalnosti in ponosa, da si bodemo dali naše mnenje iz Ljubljane komandirati, kakor nekaterniki — se sila motijo. Mi si znamo svoje mnenje sami vstaviti — in imamo dovolj značaja, da pri svojem mnenju tudi možato ustrajamo. Mi Ljubljancem ne narekujemo, kaj naj v Ljubljani počenjajo — nasprotno pa hočemo tudi biti lastni, neodvisni gospodarji na svojih tleh. Na Gorenjskem bodemo Gorenjci odločevali, ne pa Ljubljancani!

Odločili smo se za dvornega svetnika Šumana popolnoma svobodno, iz lastnega nagiba. Ta kandidatura se nam ni od nikoder narekovala — ozirali smo se sami po možu našega zaupanja in prišli na dvornega svetnika Šumana. To je naša kandidatura — Ferjančič pa je kandidatura nekaterih Ljubljancanov.

Kar pa „Gorenjec“ navaja proti gospodu dvornemu svetniku, je naravnost klaverno, da ne rabimo hujšega izraza.

šest vleklo na eno stran, trije pa na drugo? Dalje hočete vi liberalni meščani s svojimi tremi kandidati nam napovedati „contra“, kakor pravijo tisti, ki na karte igrajo. No, mislim, da bi bilo za vas bolj pametno, če se ne spustite z nami v boj, ker ne vem, kdo bo imel več škode v tem boju, vi ali mi. Tudi je nam kmetom sv. vera več, kakor vse drugo na svetu. Vi liberalci nam hočete to vero vzeti. Zato ste postavili v Ljubljani za kandidata moža, ki je že na vse mogoče načine blatil naš najdražji zaklad, sv. vero in nje služabnike. Takega moža voliti za poslanca se pravi vero zatajiti. Kdor ž njim drži, ni nič boljši, kakor on. Zato pa tudi meščani po mestih ne morejo voliti z mirno vestjo Plantana in Ferjančiča. Upam, da je na Kranjskem še dosti poštenih meščanov, ki se ne bodo vdali Malovrhovi komandi. Vi pravite, da ste napredni, pa ste silno nazadni. Liberalizem povsod že mečejo med staro šaro, vi pa ga tako povzdiguje. Nazadnjaki ste, ne naprednjaki...

„Molči, prokleti kmet zarobljeni, hlapec farški, mežnar hudičev... Tako je olikani meščan — morda je bil celo generalnega štaba — izbruhal vse psovke, kar jih je doslej iznašel Malovrh in njegova šola. Ne vem, kaj bi se bilo še zgodilo, da se ni ustavil vlak. Jezno je stopil meščan in se odpeljal s kolodvora. Kmet pa je šel po svojih opravkih.

Oglejmo si nekoliko natančneje, kaj se je vse iz Ljubljane narekovalo „Gorenjčevim“ možem, da naj napišejo proti g. Šumanu.

Prvi ugovor: Šuman je penzjonist! Gospoda so si mislili: Pri besedi „penzjonist“ si bode sleherni predstavljal Šumana kot polomljenega starčka, o kojem pravi dijaška pesem: „Auf dem Dache sitzt ein Greis, der sich nicht zu helfen weiss.“ Prezrli so pa gospodje popolnoma, da dvornega svetnika vsi poznamo, in vemo, da je se svojimi 60 leti tako čil in čvrst, duševno in telesno, da se marsikateri 40letni pred njim lahko skrije. Pa še nekaj. Vedno je za poslanca boljši penzjonist, nego aktiven uradnik. Prvi nima za se nič več iskati in ima vrhu tega ves svoj čas na razpolago, da se posveti poslanskemu poslu; razun tega je popolnoma neodvisen. Drugi je pa odvisen, mora vedno misliti tudi na svoj advancement — česar mu niti ne zamerimo in konečno mora še velik del svojih moči posvetiti svojim uradnim dolžnostim. Toraj prvi ugovor je že piškav!

Drugi ugovor: Šuman je tast dr. Šušteršiča!

S tem naj se naš kandidat kompromitira v očeh neklerikalnih volilcev. Namen je preveč prozoren, da bi ga vsakdo takoj ne spoznal. „Gorenjec“ pravi, da Šuman „se ne bode upal ust odpreti, dokler mu njegov zet tega ne dovoli“. Tako pisarjenje je — pobalinsko. Ne radi rabimo ta izraz, a tukaj je edino na mestu. Kdor pozna dvornega svetnika Šumana, njegov popolnoma neodvisen, možati značaj, njegove jasne samostalne nazore — ta ve, kako skrajno žaljiv je označeni stavek. Ključemo vse one za pričo, ki so službeno imeli z gospodom dvornim svetnikom opraviti in ki bodo vedeli potrditi, v kako neodvisnem, svobodnem, modernem duhu je opravljal svoj posel. Vsakdo tudi ve, kako fulminanten govornik je — klasičen v obliki, duhovit in temeljit po vsebini! In o takem možu, ki je dika in ponos našega šolstva, se drzne „Gorenjec“ pisati, kakor bi bil kak bebec. To nesramno pisarjenje mora vsacega poštenega moža le še bolj utrditi za Šumana. Če bode kdo na družega kaj vplival, bode k večjem tast na zeta, ne pa nasprotno. To bode potrdil vsak, ki g. Šumana pozna. Gospod dvorni svetnik je zadosti star, se je zadosti učil in zadosti skusil, da ima svoja načela: Seveda: „Wie der Schelm...“ Gospodje za „Gorenjcem“ nimajo nič lastnih nazorov temuč dobivajo vse komandirano iz Ljubljane — zato tudi ne morejo umeti, da imajo drugi ljudje svoj značaj, svoje nazore, svoje prepričanje. Zadosti o tem!

Tretji ugovor: Šuman stoji izven strank — mi pa hočemo strankarja!

Da, gospodje od „Gorenjca“ hočejo strankarja. In kakšnega strankarja? Seveda strankarja po gotovem ljubljanskem kopitu odnosno kvedru. Ta strankar ne bode deloval skupno z drugimi slovenskimi poslanci, temuč bode osamljen. V najboljšem slučaju bodo trije skupaj. Kaj bode toraj tak strankarsk poslanec zamogel doseči? Živa duša se ne bode zanj zmenila! Ali smo volilci za to na svetu, da pospešujemo strankarske koristi in strankarske strasti? Nam se gre vender za naš in naših potomcev blagor. Mi hočemo, da naš poslanec kaj doseže za nas. Menimo, da razsodni, neodvisni volilci ne morejo drugače soditi. Zato smo za nestrankarskega kandidata, o kojem pa pričakujemo, da kot poslanec postopa složno z drugimi slovenskimi in hrvatskimi poslanci. Tako bode, kot član močnega kluba, v kojem si bode po svojih izrednih lastnostih gotovo hitro pridobil velik ugled in morebiti vodilno ulogo, v stanu kaj doseči za nas. To pa hočemo. Zastopani bodemo po g. Šumanu dostojno, primerno pomenu naših mest. Ponosni bodemo na svojega poslanca — poslanec pa na svoje volilce, ki se lahko prištevajo eliti našega življa! —

Četrty ugovor: Šuman je Nемец!

Nekaj tako — neumnega že dolgo nismo čitali. Šuman Nемец! On, ki je se svojimi deli povzdignil slovensko literaturo — iz kojega

slovenske slovnice se lahko vsi gospodje okoli „Gorenjca“ slovenščine uče. Trditev, da je Šuman Nемец, se nam zdi ravno tako bedasta, kakor če bi „Gorenjec“ ranjega Bleiweisa, Jurčiča, Zarnika, Prešerna itd. proglasil kot Nемец! „Svojega sina je dal tako vzgojiti, da pri vsaki priliki rad javno pokaže, kako zaničuje in sovraži Slovence“ piše nadalje „Gorenjec“. To je čisto navadna laž. Vsa Šumanova rodbina je slovenska, vsi se čutijo kot Slovenci — akoravno so večinoma sprejeli odgojo na Dunaji, ko je g. Šuman tam služboval na akademickem gimnaziju. To pribijemo samo radi tega, da se pokaže, kako — širokovestni so gospodje pri „Gorenjcu“ pri svojih trditvah. Saj je pa stvar popolnoma brez pomena — saj ne nameravamo voliti Šumanovega sina, temuč dvornega svetnika Šumana, ki je uzoren rodoljub, na kojega sme slovensko ljudstvo ponosno biti! —

Družega gospodje „Gorenjci“ ne vedo ugovarjati proti g. Šumanu.

Pač pa se trudijo v potu svojega obraza, oprati g. Ferjančiča. Toda ves trud je zaman.

Sami priznavajo, da ni Ferjančič za volilni okraj prav nič dosegel. Mi pa še pristavljamo: Ne samo, da ni nič dosegel, temuč tudi brigal se ni za svoj volilni okraj. Podučili smo se natančno o Ferjančičevem „delovanju“ v državnem zboru in izvedeli, da se ni za nič družega brigal, nego — za izpraznjena uradniška mesta. Takrat je bil na nogah in se trudil, da se ta mesta zasedejo z njegovimi protežji. To je bilo vse njegovo delo. —

Idimo v nekatere podrobnosti.

„Gorenjec“ priznava, da je Ferjančič v zadevi železnic popolnoma propadel. In kaj ve na to. odgovoriti? „Da je dr. Ferjančič zavzemal skozi poldrugo leto v težavnem času, — mesto I. podpredsednika poslanske zbornice“ in pristavlja: „Zbornica ima samo še eno odličnejše mesto oddati, to je ono predsednika samega“. Bravo! Pristavljamo le še, da je prvi podpredsednik poslanske zbornice jako upljiv mož, ki če hoče in zna svoj upljiv porabiti, lahko jako veliko doseže. Dr. Ferjančič pa tega upljiva ni hotel ali ni znal porabiti za svoje volilce — eno tako slabo, kakor drugo. Ničesar ni dosegel za svoj volilni okraj — akoravno je imel izmej vseh poslancev za predsednikom zbornice najuplivnejše mesto. Ali je hujša obsodba poslanca mogoča? Pravi „Gorenjec“, da bi bila Kranjska lahko še huje propala — tako, da bi železnica sploh ne šla skozi Kranjsko, temuč čez Predel. Da temu ni tako — je zasluga Ferjančičeva, pravi „Gorenjec“. Interpelacija, katero je on vložil, je baje ono nevarnost zaprečila. Podučili smo se tudi o tem natančno. Vsi kranjski poslanci, inkluzivno nemških, so šli leta 1896 k železniškemu ministru v tej zadevi in odločno zahtevali, da nova zveza s Trstom pelje čez Kranjsko. V imenu vseh govoril je baron Schwegel. In takrat sprejeli so poslanci odločno zagotovilo, da se Kranjska nikakor ne izpusti. Če ima kdo večjo zaslugo nego drugi, je to k večjemu baron Schwegel in nihče drugi. Toliko resnici v čast!

„Gorenjec“ nadalje piše: „Dr. Ferjančič se je z vsemi močmi potezal za podržavljenje kranjske pošte in je storil vse potrebne korake, da bi se prošnja glede gimnazijske kurjave rešila ugodno. Ker pa znači eno kakor drugo stalno obremenjenje finančnega etata, čemur mora državni zbor pritrditi, je naravno da so bili njegovi koraki brezvspešni.“

Tako toraj? Zopet priznava „Gorenjec“ popolno brezuspešnost Ferjančičevih korakov, če tudi je zavzemal jedno najuplivnejših mest v državnem zboru. Izgovor pa, da brez pritrenja državnega zbora — ki vsled obstrukcije ni bilo mogoče — one zahteve sploh niso bile izvedljive, je jalov in naravnost smešen. Koliko ogromnih izdatkov je vlada tekom zadnjih let dovolila po znanem § 14. Saj ni bilo — dokler državni zbor ne deluje — treba n. pr. kurjave prevzeti takoj za večne čase. Prevzela bi jo bila država lahko vsakokrat le za eno leto — to bi se od leta do leta po-

navljalo in Kranjska občina bi bila prav ravno pri tem, kakor če bi država kurjavo enkrat za vselej prevzela. Poslanec si mora pač pomagati znati — ne sme biti neraben in za interese svojih volilcev mora biti noč in dan na nogah. Kranjsko občino je ta zadeva gotovo bolj zanimala, nego vprašanje, kdo dobi to ali ono uradniško mesto v Ljubljani ali koderkoli.

Zelo zanimivo je, kar piše „Gorenjec“ o dr. Ferjančičevih volilnih shodih, češ, v zadnji tri in polletni dobi priredil je shode v Idriji, Postojni, Škofji Loki in Kranju. Tri in pol leta se toraj ni pokazal ne v Radoljico, ne v Kamnik, ne v Tržič, ne na Vrhniko in ne v Lož. In vender je imel toliko lepega časa na razpolago!

Silo boli „Gorenjca“ znana okolnost, da je Ferjančič iz shoda v Idriji bežal pred svojimi volilci — rudarji. „Gorenjec“ se niti tajiti ne drzne te resnične dogodbe, ki je v Idriji vsakemu otroku znana. Izid volitve v Idriji 3. januarja bode pokazal, kakšno zaupanje uživa Ferjančič v Idriji. Izvedeli smo, da niti enega rudarskega glasu ne dobi! — „Idrijsko delavstvo je imenovalo dr. Ferjančiča častnim članom svojega društva“ pravi „Gorenjec“. Mi pa vprašamo: Kedaj? Ali pred onim — begom ali po njem? To zadevo naj čislani „Gorenjec“ malo natančneje razjasni.

Kar se pa tiče častne diplome dr. Ferjančiču za reaktiviranje kranjske gimnazije, povdarjamo samo to, da je tako diplomu kranjska občina podelila tudi g. Šumanu in še mnogim drugim osebam. Kranjska gimnazija je sad delovanja mnogih faktorjev — izmej poslancev pa je imel pglavitne zasluge — resnici čast! — pokojni kanonik Klun, g. Ferjančič pa ravno najmanj.

Konečno pa še eno besedo o dr. Ferjančiču kot podpredsedniku državne zbornice. Konstatujemo tukaj, da se je imel dr. Ferjančič izključno zahvaliti tedajnemu načelniku jugo slovenskega kluba, dr. Šusteršiču, da je postal podpredsednik poslanske zbornice. Znano je, da je dr. Šusteršič vodil posle predsedništva z izredno objektivnostjo, tako, da niti „Slov. Narod“ ni mogel izreči niti najmanjše kritike. Tako je postal Ferjančič podpredsednik. Znano je, da ni bil v stanu obdržati se na tem mestu in da je tako slovenska delegacija po njegovi krivdi izgubila velevažno postojanko. Ko se je to zgodilo, iskali so krivca drugod in prišla je afera Penizek — pri koji je bil „Slov. Narod“ v očeh vseh poštenih ljudi popolnoma na laž postavljen. Predrzna in smešna je svojad „Gorenjca“, ako še danes taji, da je le Ferjančičeva nerodnost sama kriva, da je mož izgubil upljivno mesto podpredsednika. Zgubil je je žalibog ne le za se, temuč za slovensko delegacijo! —

Pečali smo se z osebo gospoda Ferjančiča več nego nam je ljubo. Izzivel nas je ljubljanski članek „Gorenjca“. Pokazati vender moramo, da nismo „od danes“, temuč da razmere dobro poznamo in se ne damo po frazah prevariti. Mi vemo, da Ferjančič kot naš poslanec ni bil za nič — in zato tudi več naš poslanec ne bo! V ostalem mu pa želimo vse dobro, osobito pa to spoznanje, da je najbolje zanj, če se prostovoljno umakne. Pri izberi poslanca ne odločujejo nikake osebnosti, temuč le stvar. Z vsem zaupanjem gledamo na dvornega svetnika Šumana, kojega dičijo vse lastnosti, koje smemo in moramo od našega poslanca zahtevati. Za to kličemo: naš poslanec bodi

**Josip Šuman,**

c. kr. dvorni svetnik v Ljubljani.

Bog ga živi!

## Izvirni dopisi.

Iz Trebnja, 23. decembra. Naš okraj je prišel po zadnjih državnozbornskih volitvah na tako slavo, da naj tudi Vaš list spregovori o tem. Pisalo, popravljalo, lagalo in obrekovalo se je vse vprek po listih in ondi so dognani tudi vsi dokazi. Vam poročamo le kar je po lastnem

priznanji in po javnem nastopu dokazanega in to je:

1. Trebanjski okraj in osobito trebanjska fara je skozi in skozi versko-narodnega mišljenja in le ptuji naselniki, oziroma privandrani, hočejo krivo politično vero zasejati z častno izjemo g. Emanuela Tomšiča tukajšnega živinozdravnika in krčmarja, kateri si domišljuje, da mora svojo višjo inteligenco tudi na poseben način pokazati.

2. Dr. Tavčar je priredil v tem uzornem okraju svoj liberalni shod; to je trije liberalni advokatje in trije liberalni notarji so pripeljali v Trebnje alkoholično navdušeno tolpo, ki je v senci orožniških bajonetov svoje burke uganjala.

3. Ta tolpa je napadla zvečer na postaji brez vsakega vzroka starinoslovca Pečnika, kateremu se je le po svoji izvanredni moči bilo mogoče rešiti najhujših nasledkov, in drugi oddelek je silovito napadel krčmo, v koji so mirno sedeli trebanjski okoličani. V teh dejanjih se nahajajo vsi znaki hudodelstev javne posilnosti, in vender se ne sliši nikjer, da bi se proti učiniteljem kazensko postopalo, če tudi se je vse to javno zgodilo.

4. Trebanjski okraj je spoznal svoje nasprotnike. Slednji so vsi ljudje, ki od njegovih žuljev žive, kakor notar Orožen, krčmarja Pavlin in Tomšič, trgovec Petrovič i. dr. in bo dejansko proti takim privandrancem izvajal geslo: Svoji k svojim!

## Domače novice.

**Državnozbornska volitev v Ljubljani.** Volitev za mesto Ljubljano se bo vršila 3. januarja 1901 v veliki dvorani „Mestnega Doma“ od 8. ure zjutraj do 1. opoludne in 4. do 6. ure popoldne. Izkaznice so rumene. Kdor bi izkaznico in glasovnico ne dobil, naj se oglasi pravočasno.

**Časniški glasovi o volitvah v mestih.** „Slovenec“ piše: Peta skupina in kmečke občine so že storile svojo dolžnost in so izvršile svojo v postavi zajamčeno ustavno pravico. Sedaj morajo stopiti še meščani na volišče. Dne 3. januarja bo volitev poslancev mest in trgov. Zato je pa nujno vprašanje, katero se mora rešiti: Kako naj volijo meščani? Izbirati morajo med liberalnimi in krščanskimi kandidati. Katoliško narodna stranka nalašč čaka, da iz vrste volilcev izve, koga si žele, da bo izbera ložja in volilcem ugodnejša. Liberalna stranka pa vsiljuje zopet Ferjančiča in Plantana. Kaj naj rečemo k temu? Silimo seveda nikogar ne, a te misli prporočamo meščanom v premislek. V celi deželi je zmagala katoliško-narodna stranka v kljub najhujšemu naporu in brezvestnemu hujskanju in laganju liberalcev. Ona ima sedaj za seboj vse kmečko ljudstvo, ogromno večino delavstva in že sedaj se je zanj izjavila v več mestih večina pete skupine. Liberalna stranka pa nima ničesar, ne ljudstva ne poslancev, le v vsakem okraju in mestu par neslanih kričačev, katerim se ljudstvo zdaj že smeje. Katoliško narodna stranka ima tudi odlično politično organizacijo, katere zdaj nihče več ne omaje, in iz narodno-gospodarskih interesov je največje važnosti za mesta sama, da stopijo v krog te organizacije. Trgovec in obrtnik imata zdaj najlepšo priliko, da pokažejo solidarnost z maso ljudstva, in s tem se najbolj zavarujeta, da jima nadaljna organizacija ljudstva ne bo v škodo, ampak v korist. Če se pa mesta izrečejo za liberalnega kandidata, nastane zopet ostro nasprotje med deželo in mestom, katero bi pri ogromni premoči katoliško narodne organizacije gotovo ne bilo mestom v korist. Pomisliti je nadalje to: Mesta morajo imeti svojega zastopnika ki kaj premore na Dunaju. Saj ima vsako mesto kako težnjo, katero bi rado izvojevalo v državnem zboru po svojem poslancu. Ljubljana ima svoje potresno posojilo, drugod je kak vodovod itd. Uresničenje teh želja je pa odvisno od zdanje volitve. Znano je, da je dr. Tavčar v svoji pohlepni strasti izdal parolo, da liberalni poslanci ne smejo vstopiti v krščanski klub. Bodoči klub

naših poslancev pa bo odločno krščanski, in katoliško-narodni poslanci bodo imeli v njem vodilno besedo. Le to se bo doseglo za našo deželo, kar bo klub zahteval, ker le klub bo s svojim številom vladi imponiral. Če torej zdaj mesta izvolijo liberalca, kaj dosežejo? Prav nič. Mesta se odpovedo svojim opravičenim zahtevam, ako izvolijo liberalca, ker kar bo ta predlagal, ne bo dobilo podpore drugih poslancev, in vlada si bo mislila: Kaj bo en osamljen revež, ki nihče zanj ne mara, še njegovi lastni tovariši ne! Ferjančič je prišel ob svoj vpliv, ko je padel kot podpredsednik Padajočih politikov nihče ne posluša, v politiki se boje onih, ki rasejo. Plantan je novinec, ki še ni poskušal težavnih in zvitih potov, po katerih se kaj doseže. Sam ne doseže prav ničesar. Iz tega sledi, da si mesta pokopljejo sama vse nade. ako volijo liberalnega kandidata. Imela bi v tem slučaju na Dunaju kakega divjaka, ki bi se mu vse smejalo, ki bi še interpelirati ne mogel in še do besede ne bi prišel, med tem, ko imajo kmetje dično, vplivno in enotno zastopstvo. To meščanom v premislek.

**Kaj je dr. Ferjančič naredil za Radoljico?** Dr. Ferjančič je mož, o katerem je znano, da je bolj vnet za tisti kraj, kjer ima svoj „Mirni dol“, nego za Radoljico. To je tudi jasno in javno pokazal po smrti g. F. Homanna pri oddaji glavne zaloge tobaka. Mati g. Homanna, ki je že prej jedenkrat imela glavno zalogo, je prosila, da to zalogo zopet dobi po smrti svojega sina. Dr. Ferjančič, radovljiski državni poslanec ni imel nič družega nujnega posla, nego delovati nato, da je dobil glavno zalogo tobaka Wöfling na Bledu ter tako snesti Radoljici še tisto malo dohodka, katerega so dajali vozniki, ki so prihajali po tobak. Nekaj fraz, katerih dr. Ferjančič namlati v svojih govorih. Radovljčanom ne zadošča, kajti resnica je, da dr. Ferjančič ni nič storil za Radoljico in da je bil on sploh zelo len poslanec, ki je povrh še zgubil mnogo upliva, ko ga državni zbor ni več maral za podpredsednika.

**Iz Novega Mesta se nam piše:** Dr. Korel Slanc je postal vsled [strahovitega poraza na kmetih silno nervozen. Korel Slanc ima tudi apetit samo še na „črne“. Sicer mu je „duhovnik navadno grozno neveden in le malokdaj kaj prida človek“, a vender ne more spati, ako jih vsak večer po deset ne razgrize, da drugo jutro svoje vgrizke pošlje v „Narod“. To je inteligenca! In vera in duhovnik naj bi se ne vmešavala v politiko, kakor on trdi, ko prav za prav iz nje ne moreta Ali Slanc in Tavčar sploh pišeta kaj družega, kakor da mahata po veri in duhovnih? Kar se meščanom še ni pobarabilo, so že vsi siti te gonje in pravijo: Če ima duhovnik kaj razuma za posvetne stvari, se sme v nje vtikati istotako, kakor advokat. Kadar pa advokat napada vero in se pri vsaki drugi besedi norčuje iz blagoslovov in iz svetih rečij, je pa duhovnik v prvi vrsti poklican, da brani vero naših očetov. Tudi dolenski mesta bodo pokazala pri prihodnji volitvi, da hočejo zvaliti s hrbita diktatorstvo našega Neslanca.

**Meščanski klub v Ljubljani** priredi v svojih prostorih v „Katoliškem Domu“ na sv. Štefana večer svojim članom in po članih vpe-ljanim gostom družbinski večer z zanimivim vspreodom.

**Javno predavanje.** Prihodnji četrtek točno ob 1/28 uri bode v veliki dvorani tukajšnjega „Katoliškega Doma“ javno predavanje. K obilni udeležbi vabi odbor „Slov. kršč. soc. zveze“.

**Propadel je dvakrat** pri sedanjih volitvah Poljak dr. Rutovski, namreč v Lvovu in v Tar-novu. Mož je enako vlogo igral mej Poljaki, kakor dr. Tavčar mej Slovenci. Vedno je delal zgago v klubu. Prav je, da je padel.

**Far in pop.** Ti dve besedi sta postali zadnji čas vsakdanja piča liberalcev. Kadar Tavčarju in Malovrhu zmanjka dokazov, sežeta po teh besedah. Rabijo jih že tudi posamezni liberalni surovci, ker jih vedno čitajo v svojih listih.

Pripomnimo samo, da sta ti dve besedi razžaljivni psovki, ki spadata pod paragraf.

#### Poglavitne lastnosti „Sloven. Naroda“.

1. „Slovenski Narod“ je neizrečeno surov list. Iz vsake številke, iz vsacega sestavka mu surovost gleda „podgana na gnoju“. Vrhunec surovosti je to, če se kdo še ponaša s svojo surovostjo. „Narod“ to dela. V dokaz njegova poročila o raznih bombardementih z gnilimi jajci, hujskanje k pretepu in hvalisanje vseh surovostij njegovih pristašev. Včasih hoče biti fin in olikan, pa vender le zmaga restantovska natura.

2. „Slovenski Narod“ je neverjetno lažnjiv list; sama laž ga je. Laž mu je najvišji ideal, laž mu je nad vse. V njem se drži laž laži, kakor pri verigi posamezni členi drug drugzega. Laž mu je predmet in sredstvo. Mojster je v laži. Sam satan mu ni kos. Neverjetno je sicer, a istina je, da zna gorkim lažem dati toliko verjetnosti, da mu verjamejo celo c. kr. oblasti. Nasproti pa vse tiste, ki govore z resnico, imenuje lažnike. V tem posnema tatu, ki je ravnokar nekaj ukradel, pa teče po ulici in kriči za drugim: „Držite ga, držite ga!“ Ljudje mislijo, da teče za tatom, pa je sam tat. „Slov. Narod“ dolži svetnike in z njimi katoliško cerkev, da zapeljuje ljudi v laž, v krivo prisego i. t. d., zato pa imajo nekateri „Slov. Narod“ za evangelij, evangelij pa za laž. — 3. „Slovenski Narod“ je nesramen list. Tako zna „klafati“, da mu noben baraba v tem ni kos. Kar se more sploh nečistega misliti, vse je že ta list razgrnil v svojih predalih in naslikal z jako živimi barvami, da se mora ob takih podobah do dna okužiti domišljija njegovih bralcev. — 4. „Slovenski Narod“ je odločen nasprotnik katoliške vere. Papež mu je „izvržek človeštva“, škofje in duhovniki so mu ljudje najnižje vrste. Vsak šnopšar mu je odličen mož, katoličan pa cigan. Da se je protestantizem zatrl na Kranjskem, to ima „Narod“ za nesrečo in krivico, storjeno našemu narodu. On hvali razkol. Resnice sv. vere so mu laži in izmišljotine, ki imajo le simboličen pomen. — 5. „Slovenski Narod“ je protinaroden list. Razbil je edinost Slovencev, in je roditelj „bratomornega“ boja in nesloge med Slovenci. — 6. „Slovenski Narod“ je kapitalističen list. Zagovarja vedno kapitalističen liberalizem, ki bo smrt kmetskega, obrtnega in delavskega stanu in smrt Slovencev. — 7. „Slovenski Narod“ je tako hinavski, da njegova hinavščina presega že vse meje. Hlini se ob vsaki priliki, kakor bi imel na sebi vse čednosti; hudič se spremeni v angela svetlobe. Zastonj se list ne tiska v „Peklu“. — 8. „Slovenski Narod“ je nepoboljšljiv. Njegovo bistvo je hudobija in pohujševanje cilj. Zato je sploh nemogoče, da bi postal dober, dokler ima sedanji program, ki hoče postati program vse „napredne“ stranke. — Ima sicer „Slov. Narod“ še več drugih slabih lastnostij, a tu smo našli samo poglavitne. Dobrih lastnostij nima nič. Kdor ima v sebi še trohico poštenja, studiti se mu mora tak list. Glavni urednik „Slovenskega Naroda“, pred Bogom in pred narodom odgovoren za vse, kar se tiska v tem listu, je pa dr. Ivan Tavčar, liberalen kandidat bele Ljubljane. Koliko časa bode Ljubljana še trpela na sebi madež, da v njenih zidovih izhaja najpodlejši list na svetu? Ljubljanci, otrešimo se nesnage! Surovi dr. Kveder naj pa gre za propalimi svojimi kandidati v hribe kože past, ne pa zastopat na Dunaj srce Slovenije!

**Stara napitnica.** Štirje jagri zgodaj so vstali. — Vsak svojo puško na ramo so djali. — Šli so tje v en gojzd. — Tam, tam je bil glas. — Da je bil špas. — Pa vender je moral Jelenček dol past. — Komu ni prišla na misel ta napitnica 12. t. m., ko je Jelenček moral tako globoko „dol past“? In Jagri, ki so mu napravili ta špas? I no Dimnikarjev Jakec, Tavčarjev Johan, Slančev Korl in Dohtar Tamaž.

**Kdo dela nemir v ljubljanskem ognjegasnem društvu.** Poročali smo, da se je načelnistvu ognjegasnega prostovoljnega društva odpovedal g. Štriclju. „Narod“ in vse drugo časopisje je upalo, da bode sedaj mir v društvu. Ker se je g. Štriclju odpovedal, izvoljen je bil načelnikom g. Zirnstein in vse je upalo

da z novim odborom, nastopi tudi nov red. Župan Hribar, ki bi dal lahko potrditev novoizvoljenega odbora tako važnega društva že na dnevni red seje zadnjega petka, pisal je, kakor se čuje, g. Štriclju naj vstraja pri načelnistvu. Ker se je g. Štriclju odpovedal načelnistvu, je razburjenje mej člani splošno, kajti nadejali so se, da bo sedaj mir, a kakor se vidi, se župan s svojimi nameni še ni dosti opeknel pri gasilnem društvu. Naj se ne šali z ognjem!

**Bolniška blagajna ljubljanska** ni po volji „Narodu“. Verjamemo! Njegovi prijatelji ne morejo tu vmes več imeti svojih prstov. Ker je blagajničen uradnik gosp. Moškerc dobil čas za svobodno volitev, vpije „Narod“: „Pri tej blagajni bo pač treba korenito pomesti, da nastanejo zopet zdrave razmere“. Tak klic si upajo izustiti ljubljanski liberalci, katerih somišljeniki so v blagajni še celo za časa, ko je imel glavno nadzorstvo v rokah ljubljanski župan, poneverjali denar kar na tisoče, dokler niso krščanski socialci prišli na vrsto, da so defraudacije in tako liberalno gospodarstvo korenito pometli. Ljudje z umazanimi prstmi naj puste ljubljansko bolniško blagajno pri miru, ker so že pokazali, kako liberalno znajo gospodariti.

**Dr. Tavčar v kazenski preiskavi.** Državni poslanec dr. Šusteršič vložil je radi nesramnih obrekovanj v „Slov. Narodu“ tožbo proti šefredakterju dr. Tavčarju in odgovornemu uredniku Josipu Nolliju. Pač žalostno, da mora dr. Šusteršič svojega kolega tirati pred sodišče, ker ga je nečuvno podlo in nesramno obrekoval!

**Obsodba „Slov. Naroda“.** Te dni je čital v neki odlični družbi ekscelenc baron Sbwegel „Slov. Narod“. Ko je odložil list, je priznal, da je list zdvijan in impertinentno surov.

**Iz Selške doline** Zmaga je naša, odmeva iz Selške doline! Kljub vsemu prerokovanju liberalnih vsegavednežev zmagal je kmečki ponos, zmagalo je trdno versko prepričanje kmečkih mož naše doline. Stari čudak Bitenc iz Martinjvrha izrekel je pri volitvi v Selcih vpričo komisije sodbo nad liberalci. Tu je vseh liberalcev le 39? Prav je, da je zmagala naša stranka. Slišali so sodbo in — molčali ter jo spravili za boljše čase. Cela dolina — pomislite, selška dolina, katera je bila na shodu v Kranju všteta med pristne liberalne doline — imela je pri splošni kuriji 102 liberalna in pri volitvi za kmečke občine 54 glasov. Lovili so, lovili celo noč in nič vjeli. Utrujeni so na Grabnu zaspali. Pri volitvi 5. kurije jo je skupil slavni „Narodov“ dopisun od sv. Lenarta. Slišal jo je od kmečkih mož, da je še premlad, da bi njega poslušali. V obraz so mu povedali, da taki učitelji niso vredni, da bi učili njih otroke. Kako čast si je splel z pisarenjem v „Narodu“ in blatenjem naših mož? Koliko ste napravili z pisarenjem zoper zadrage? Pomislite liberalčki! Ljudstvo vas zametuje. Možje naši pa, tako naprej, zmiraj tako, kakor se je reklo na dan volitve! Stojimo na straži, da ne pride kdo izmed onih po noči in zaseje ljulike med pšenico! Skupno branimo to, kar so držali naši očetje! Liberalci, besni radi naše zmage, pošiljajo našim dopisnicam z umazanimi slikami, misleč, da bodo s tem koga jezili. Le verjemite liberalčki, to kar pošiljate je vredno vas in to tudi zaslužite! Vsaki pa, ki to dobi naj bode ponosen, da taka sodrga zanj ne mara. Mi že od nekdaj vemo, da ga svinje snedo, kdor se med otrobe zmeša. Selčan.

**Paberki po volitvah v Radečah pri Zidanem mostu.** Ura je že en četrt na 9 in udje volilne komisije še vedno niso skupaj! Kje je župan in kje Juvančič, tarnajo posamezni udje volilne komisije. — „Tam po trgu leta od hiše do hiše, kar ob jednej sapi, ter volilce za božjo voljo prosi, naj gredo na volišče, če ne so izgubljeni“, oglasi se eden izmed volilcev. Juvančiča pa zapazijo v sredi kmetske gruče, katere nagovarja naj volijo Zupančiča. Preti jim, da jim škoduje, če ga ne vbogajo. — Začnimo z volitvijo namesto teh dveh, pa naj stopi g. Levec v komisijo, saj ni popolna komisija potrebna? oglasi se na to g. komisar! Torej začnimo! Ali g. župan je v nevarnosti, da si polomi noge,

tako teka okoli. Tudi krulovi in bolni morajo z našim Vilčetom, kajti gre jim le za dva glasa tako meni On. Prav zanimivo je bilo gledati to procesijo. Sedaj si pa nekoliko ogledimo liberalni kompromis z vladnim zastopnikom (komisarjem) Šestom. Na večer pred volitvijo prišla sta naš šolski voditelj Levec in komisar Šest v neko gostilno v Radečah. Nagovarjala sta krčmarja naj voli liberalnega kandidata, ter konečno zahtevala glasovnico. Levec je napisal ime „Zupančič“. Prerokovala sta mu tudi, da bode Levec prišel prihodnji dan v volilno komisijo. Šola je postranska stvar! Torej vladni komisar je imel v Radečah še postranski zaslužek, igral je vlogo liberalnega agitatorja, ob enem pa pustil volilno komisijo čakati, ker je vedel da se omenjena dva ne vdeležita komisije! Ali je to postavno postopanje? Topiči so bili že nabiti, zastave so že kazale svoje špice izpod streh, godba z odliko napravila izpit „Zupančič marsch“ in prašiču v hlevu se je tudi že izrekla smrtna obsodba. Vse dobro urejeno, le en migljaj in elementi bi že delovali. Nestrpno so čakali trenutka. In o čuda! Volitev je minula, nobenega poka, nobenega znamenja prejšnjih priprav ni videti. Delavcem papirniške tovarne, prinesli so pa brzojavko, da je Zupančič umrl, sami godci, kajti vračali so se že okolu 3. ure trezni ter potrtega srca proti domu. Pogoreli so! Vse je tiho, le tu pa tam se čujejo glasovi naših volilcev „Živio Povše“! Mi smo se vračali veseliga srca iz volišča, liberalci pa poraženi stisnili repove, ter se poskrili v svoje brloge. Liberalci zapomnite si, da „na medvedovo kožo ni dobro delati računov“.

**Zabavni večer,** priredi meščanski klub dne 26. t. m. (Sv. Štefana dan) ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani Katoliškega doma. Vspored: Domači prepir. Veseloigra v enem dejanju, prsto poslovenil Jakob Zabukovec. (Prvikrat vpriporjena v ljubljanski čitalnici dne 7. januarja 1863. leta) Osebe: Žena, mož, sosed. — Koncert meščanske godbe ljubljanske. Pristop imajo samo povabljeni gostje.

**Graškim socialnim demokratom** so se začela tla majati pod nogami. Po svoji nerodnosti in vsled svoje objestnosti utegnejo izgubiti mandat v V. kuriji. Reselova groznja, da si hočejo rudečkarji ohraniti mandat, če ne po pravici, pa s silo, je rodila med meščanstvom velik odpor. H temu je pripomogel tudi njih strahoviti terorizem. Prisilili so gospodarje Reselovega protikandidata, Otona Wilhelma, ki je trgovski uslužbenec, da ga odpuste iz službe. Upali so, da se Wilhelm rajši odpove kandidaturi nego službi. Toda dosegli so nasprotno, ta terorizem je vzbudil celo med rudečkarji nasprotovanje in ogorčenje.

**Slovenske učiteljice** se uljudno vabijo k glavnemu zborovanju društva slov. učiteljic, ki se vrši v soboto, 29. decembra ob 1/2 10. uri dopoldne v „Narodnem domu“ v Ljubljani. — Na dnevnem redu je razen običajnih poročil odbornic — tudi poročilo gđ. Olge Sittig-ove — in razgovor o preosnovanih pravilih, ki so predložena vis. deželni vladi v potrjenje — in po katerih se društvo preosnovi v glavno društvo (s prispevkom 2 K na leto) — z oddelkom boln. podp. blagajne za učiteljice. S tem se omogoči pristop k društvu tudi onim gđ. učiteljicam, kojim ni do podpor, pa bi rade delovale v društvu, ki ima namen, zastopati in braniti stanovske interese učiteljic. Vabljeni so toraj tudi nečlani dosedanjega društva. Odbor jubil. podp. in hraniln. društva učiteljic.

**Drobne novice.** Na čast Prešernu priredilo je včeraj hrvatsko književno društvo slavnostno sejo. — V Trstu je umrl slovenski trgovec g. Jakob Mankoč. — Štajarski deželni proračun znaša 19,261.355 K, pokritja pa 10.226.007 K, nedostatka je torej 428.000 K. — Pri sv. Lenartu v labudski dolini na Koroškem je pogorelo 15 poslopj.

**Nove razglednice** je izdala rodoljubna gospa Marija Škrinjar v Trstu na korist družbe sv. Cirila in Metoda. Na razglednicah ste sliki pesnika „Naprej zastava Slave“ Simona Jenka in skladatelja te naše narodne himne Davorina Jenka.

Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo vabi k božičnici, katero priredi dne 26. decembra 1900 ob 6. uri zvečer v veliki dvorani „Mestnega doma“. Pri božičnici svira slavna meščanska godba. Vstopnina 60 h. Otroci plačajo polovico. Čisti dohodek je namenjen bolniškemu skladu gasilnega društva.

Kdaj bo konec vojne v Afriki? V Parizu je prišel iz Afrike neki angleški stotnik, ki je povedal, da imajo Angleži sedaj v Južni Afriki sicer 300.000 mož, ali le 20.000 mož je prav za prav sposobnih za vojno. Rekel je, da bode vojne v Afriki še-le tedaj konec, ko nobenega Bura ne bo več na svetu. Neki angleški časnik pa piše, da angleška armada potrebuje, če se hoče vojna nadaljevati, še 300.000 konj in da bo stala še 60 milijonov funtov šterlingov, preden bo končana.

**Novo slovenske knjige.** Podjetni knjigo-tržec J. Giontini ki je izdal že celo zbirko slovenskih knjig, izdal je za Božič slovenski mladini štiri nove knjige in sicer sedem povestic Rudolf Vrable, zbranih v knjigo „Božični dnovi“ (cena 32, s pošto 35 vin.), povest „Nezgodna na Palovanu“ s sliko, (cena 40, s pošto 45 vin.), „Pri Vrbovčevem Grogi“, povest za dečke in deklice v dobi od 7. do 12. leta s sliko. Po nemškem izvirniku spisal Janko Leban (cena 40, po pošti 43 vin.), „Strelec“, angleški spisal I. F. Cooper s sliko (cena 43, po pošti 48 vin.). Prav toplo priporočamo te knjižice. — Dragotin Hribar v Celju je izdal „Narodni Koledar“ za l. 1901. Koledar obsega mnogo leposlovnega gradiva in dokaj lepih slik. Cena koledarja je elegantno vezanemu 2 K, broširanemu 1 K 40 vin., po pošti 10 vin. več.

**Izid volitev v peti skupini.**

(Konec.)

Volišče	Dobil glasov:		
	Dr. Šusteršič	Jelenc	Kopač
Matena	61	4	—
Ig	91	53	—
Iška Vas	74	1	—
Pijava Gorica	27	16	—
Stari Trg ob Krki	100	34	—
Mozelj	58	2	—
Mavčiče (prav)	214	4	—
Vrhpolje pri Vipavi	93	22	—
Vinica	260	107	—
Banjaloka	30	6	—
Borovec pri Kočevju	27	4	—
Senožeče	23	123	96
Dole pri Litiji	71	1	1
Vreme	15	33	1
Spodnja Idrija	12	4	159
Vrblenje	56	3	—
Sv. Peter na Krasu (prav)	339	34	24
Tržič (prav)	141	53	—
Dolsko	138	17	—
Brezovica	81	18	—
Log	84	—	—
Dob (župnija)	242	80	—
Rova (župnija)	57	—	—
Moste, Podgorje, Križ,			
Mlaka pri Kamniku	280	4	—
Loka (župnija Črnomelj)	17	42	—
Črnomelj mesto (prav)	19	114	—
Lokvice (žup. Metlika, prav)	122	1	—
Vrh (Schweinberg)	5	72	—
Tanča Gora (župnija Dra-			
gatuš)	33	7	—
Semič	120	21	—
Dragatuš	90	58	—
Talči Vrh (župnija Črnomelj)	50	48	—
Petrova Vas (župnija Čr-			
nomelj)	33	10	—
Tomišelj	58	7	—
Dob (prav)	242	80	16
Kot (župnija Semič)	68	14	—
Dobliče (župnija Črnomelj)	10	25	—
Gradač (župnija Podzemelj)	30	21	—
Podzemelj	99	54	—
Adlešiče	83	57	—
Črešnjevce (župnija Semič)	76	1	—

**Somišljeniki!**

Pišite za „Slovenski List“ — sporočajte mu hitro vse važne dogodke. Pridobivajte novih naročnikov!

**Trgovske in kopirne knjige**

lastnega izdelka od najpriprostejše do najfinejše kvalitete so vedno v največji zalogi.

Jedini zavod

za črtanje papirja in trgovskih knjig priporoča najuljudneje

Jos. Petrič v Ljubljani tovarna papirnih izdelkov.

Trgovina na sv. Petri cesti števil. 2.

Tovarna na sv. Martina cesti (v lastni hiši).

Kupite svoji soprogi kot božično darilo **Smirna-Imit.**

**salonsko preprogo**

(Teppich.)

2 metra široka 3 metre dolga

za 5 goldinarjev 90 kr.

**Predpostelnjaki (Bettvorleger)**

iste kakovosti za 85 kr.

Razpošilja se vsaki dan na deželo.

Zamotanje brezplačno.

**Conrad Schumi**

„pri novi tovarni“

Preširnove (Slonove) ulice števil. 1. Ljubljana.

Domača umetnost! Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

**Andrej Rovšek**

v Ljubljani Kolodvorske ulice št 22

v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.

10 (29) Priznalno pismo:

Blagorodni gospod! Altar presv. Trojice, katerega ste naredili za tukajšnje župno cerkev, je pravi umotvor ter kuže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravlja izvanredno prijeten vtis in hvale svojega mojstra. Vsled tega Vam izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si stejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani

Martin Poljak, župnik

Ajdovec, 20. okt. 1899.



**Kuverte s firmo**

priporoča

J. Blasnikova tiskarna.

Najboljša in najcenejša

**božična in novoletna darila**

dobivajo se pri tvrdki

**KONRAD SCHUMI**

„pri novi tovarni“

v Ljubljani, Prešernove (Slonove) ulice števil. 1.

- Flanelaste bluze (jopice) gld. 1.28
- Cloth-ove bluze (jopice) gld. 2.90.
- batist-ovi predpasniki 25 kr.
- Spodnja krila in cloth-a v vseh barvah gld. 2.50.
- batistove žepne rutice za dame,
- Secession, 12 kosov gld. 2.—.

Blago za obleke dam in gospodov iz tu- in inozemskih tovarn, preproge, kavine in posteljne oprave, kakor tudi vse vrste manufakturnega blaga po čudovito **nizkih cenah.**